

SALUT

El futur del servei d'urgències: adaptar-se als pacients fràgils

L'Hospital de Sant Pau i el de Sant Rafael obren nous dispositius pensats per a malalts crònics

LARA BONILLA
 BARCELONA

La Pilar té 92 anys i dimecres va arribar al servei d'urgències de l'Hospital de Sant Pau amb una infecció respiratòria després d'haver passat la nit amb febre i molt confosa. En els últims 15 anys, a urgències cada cop hi arriba més gent com ella. Pacients grans i fràgils, amb malalties cròniques i que requereixen una atenció especial. A l'Hospital de Sant Pau van veure la necessitat d'adaptar les urgències a aquest perfil de pacients, ja que l'estrès del servei, el soroll, les anades i vingudes de professionals i la llum artificial entorpeixen la seva recuperació i els poden provocar episodis de desorientació i confusió, el que es coneix com a *deliriums*.

La Pilar ha sigut la primera pacient que ha estrenat el nou dispositiu d'atenció a la fragilitat del servei d'urgències (DAFSU) de Sant Pau, que ha sigut concebut per adaptar-se a les necessitats d'aquests pacients. La majoria són persones grans amb malalties cròniques, però la nova unitat, pionera a Espanya, també està pensada per a persones que tenen demència, malalties neurològiques, oncològiques, alt grau de dependència o qualsevol trastorn que els pugui provocar estrès i ansietat quan són ateses a urgències. "Hi ha malalts grans, fràgils, amb demència, que després de deu hores aquí es desorienten", explica Mireia Puig,

La Pilar, de 92 anys, va ser la primera pacient que va estrenar el nou dispositiu d'atenció a la fragilitat del servei d'urgències (DAFSU) de l'Hospital de Sant Pau. PERE TORDERA

directora d'urgències de l'Hospital de Sant Pau. És per això que el nou dispositiu, que funciona les 24 hores al dia amb 13 boxs, té cortines especials per absorbir els sorolls, la llum natural és regulable –i l'artificial és de baixa intensitat– i el recobriments de les parets és especial per evitar els reflexos, ja que poden causar al·lucinacions en alguns pacients.

Més espai per a l'acompanyant

També està pensat perquè els malalts i els acompanyants tinguin una estada més confortable. Així, en lloc de lliteres, els boxs –que són prou amplis perquè hi pugui dormir un acompanyant– tenen un llit articulat amb baranes i matalàs viscoelàstic i una cadira inclinable. L'estada prevista dels pacients és d'entre 12 i 36 hores. Des de la posada en marxa del servei dimecres, ja s'han reduït els *deliriums*.

El triatge també s'ha adaptat a aquests pacients, ja que si no necessiten tractament a l'UCI se'ls deriva als nous boxs i se'ls estalvia l'espera a urgències. Aquest és només un dels eixos d'aquesta nova filosofia. Els altres dos eixos passen per adaptar el diagnòstic i abordatge a aquests pacients i per facilitar el seu tractament posterior en hospitals intermedis i socio-sanitaris. "El final del procés el fan allà perquè estan encara més adaptats que un hospital terciari", diu Puig. També es potencia l'hospitalització a domicili.

El nou dispositiu forma part del programa d'atenció a la fragilitat del

servei d'urgències de Sant Pau iniciat el 2011. "Circula el missatge que els malalts grans no han d'anar a urgències, però hi ha un grup que no pot ser atès en un altre lloc. El que hem de fer és procurar que estiguin el menys possible a urgències i en les millors condicions", diu Puig. Sant Pau atén 115.000 urgències d'adults a l'any, el 40% són de majors de 65 anys i al voltant d'un 20% compleixen criteris de vulnerabilitat.

L'envelliment de la població obliga a repensar els serveis sanitaris. La cronicitat és l'altre repte de futur de la sanitat catalana. Entre el 20% i el 45% dels llits hospitalaris estan ocupats per pacients crònics. Els malalts crònics s'associen amb una demanda assistencial superior, però també amb més pressió sobre els serveis d'urgències dels hospitals i amb més ingressos i reingressos.

Atenció ambulatoria

L'Hospital Sant Rafael de Germanes Hospitalàries també ha abordat aquest repte: l'any passat va posar en marxa l'Hospital de Dia Mèdic, per evitar hospitalitzacions urgents i per permetre que el pacient pugui rebre tractament de diferents patologies cròniques de manera ambulatoria. Des de llavors, els reingressos hospitalaris des d'urgències de pacients crònics complexos s'han reduït gairebé un 80%, en comparació amb l'any anterior.

Els pacients crònics complexos són persones amb múltiples malalties, com insuficiència cardíaca, malaltia pulmonar obstructiva crònica, diabetis, hipertensió arterial o obesitat. A Sant Rafael també han detectat que aquest perfil de malalt és el que requereix més ingressos i es calcula que actualment consumeix pràcticament el 50% dels recursos d'hospitalització urgent.

Per reduir els reingressos, Sant Rafael també fomenta la prevenció i l'autocura i s'ensenya al pacient i al cuidador a reconèixer els símptomes d'alarma per evitar recaigudes. —